

Raport o stanie realizacji zadań w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce w I kwartale 2001 r

W wykonaniu ustaleń podjętych na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 28 listopada 2000 r. Minister Nauki - Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych przedkłada niniejszy raport jako pierwszy z serii co kwartalnych raportów obrazujących stan realizacji zadań w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce, wynikających z przyjętego przez Radę Ministrów stanowiska w sprawie uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 lipca 2000 r. w sprawie budowania podstaw społeczeństwa informacyjnego w Polsce oraz dokumentu "Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce".

Niniejszy raport przygotowany został na podstawie informacji przedłożonych przez resorty oraz instytucje zaangażowane w proces budowy społeczeństwa informacyjnego w Polsce.

1. Forum ds. Społeczeństwa Informacyjnego

Minister Nauki - Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych, wykonując obowiązek nałożony przez Radę Ministrów w dniu 28 listopada 2000 r., powołał w dniu 23 stycznia 2001 r. Forum ds. Społeczeństwa Informacyjnego, będące ciałem doradczym Rady Ministrów. Pierwsze spotkanie Forum odbyło się 8 lutego 2001 r. W skład Forum weszli przedstawiciele administracji rządowej, organizacji samorządów lokalnych i gospodarczych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką społeczeństwa informacyjnego. Do zadań Forum należy m.in. przedstawianie propozycji działań mających na celu rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz ocena realizacji zadań w tym zakresie (w załączeniu skład Forum).

2. Edukacja informatyczna

W dniu 12 marca 2001 r. Kolegium **Ministerstwa Edukacji Narodowej** przyjęło plan działań związanych z wyposażaniem szkół w pracownie komputerowe z dostępem do sieci Internet. W 2001 r. kontynuowane będzie wyposażanie w 10-stanowiskowe pracownie internetowe wszystkich gimnazjów, zgodnie z założeniami projektu "Pracownia internetowa w każdym gimnazjum". Wyposażone zostanie również ok. 100 gimnazjów specjalnych (4-stanowiskowe zestawy komputerowe z dostępem do sieci Internet). Rozpocznie się również instalowanie pracowni komputerowych w szkołach ponadgimnazjalnych (373 licea ogólnokształcące otrzymają 15-stanowiskowe pracownie z serwerem) oraz tworzenie szkolnych multimedialnych centrów informacji (373 biblioteki w liceach ogólnokształcących otrzymają 4-stanowiskowe zestawy komputerów multimedialnych z dostępem do Internetu). Kontynuowane będzie również szkolenie nauczycieli przygotowujące do wykorzystania dostarczanych pracowni w procesie dydaktycznym.

Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, jednostka powołana w dniu 1 września 2000 r. do realizacji zadań **Ministra Zdrowia** w zakresie informatyzacji ochrony zdrowia, podjęło wstępne próby stworzenia płaszczyzny kształcenia na odległość (przy zastosowaniu Internetu) pracowników opieki zdrowotnej. W ciągu najbliższych 3 miesięcy przewidywane jest również pilotażowe uruchomienie kursu dla personelu średniego w opiece

zdrowotnej w zakresie stosowania Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych.

3. **Zmiana struktury zatrudnienia**

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej prowadzi prace nad strategią sektorową uwzględniającą wdrażanie telepracy, wprowadzenie rejestru wolnych stanowisk pracy oraz doskonaleniem bazy informatycznej.

4. **Prawo i przestępstwa teleinformatyczne**

Grupa ekspertów Komitetu Nauk Prawnych **PAN** przygotowuje ekspertyzę na temat. "Prawo i przestępstwa teleinformatyczne". Z ramienia PAN prace koordynuje prof. dr hab. Irena Kotowska, zastępca przewodniczącego Wydziału Nauk Społecznych PAN.

5. **Dokument i gospodarka elektroniczna**

Rządowy projekt ustawy o podpisie elektronicznym przygotowany przez **Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji** został skierowany do Sejmu. Sejm pracuje również nad projektem poselskim w tej sprawie.

Ministerstwo Finansów realizuje projekt e-polt@x, mający na celu wdrożenie obsługi dokumentów w formie elektronicznej w administracji podatkowej.

Od kilku lat organy rentowe (m.in. ZUS i KRUS) dostarczają do urzędów skarbowych ok. 10 mln deklaracji informacyjnych, dotyczących rozliczenia rocznego podatku dochodowego emerytów i rencistów, w formie elektronicznej na nośniku CD-ROM. Obecnie Ministerstwo Finansów zamierza wprowadzić możliwość dostarczania do urzędów skarbowych pozostałych deklaracji skarbowych i innych dokumentów w postaci elektronicznej. Docelowo przewiduje się również udostępnianie podatnikom informacji o stanie ich spraw w administracji podatkowej.

Minister Finansów powołał zespół projektowy do opracowania modelu organizacyjno-prawnego funkcjonowania dokumentu elektronicznego w administracji podatkowej oraz zbudowania i wdrożenia odpowiedniego systemu informatycznego.

Obecnie w trzech urzędach skarbowych województwa zachodniopomorskiego wdrożona jest wersja testowa podsystemu wymiany dokumentów elektronicznych pomiędzy urzędami i płatnikami. Daje ona możliwość dostarczania do urzędów skarbowych wybranych typów deklaracji podatkowych przez max. 100 płatników. Aplikacja jest zintegrowana z Infrastrukturą Klucza Publicznego. Każdy uczestnik wymiany musi posiadać certyfikat wydany przez Centrum Autoryzacji prowadzone przez UNIZETO Szczecin. Dokumenty przygotowane przez płatnika muszą być opatrzone podpisem elektronicznym, a następnie przesłane do punktu odbioru za pośrednictwem Internetu. W następnych etapach rozszerzana będzie liczba typów dokumentów i możliwość dostępu podatników do własnych rozliczeń prowadzonych przez administrację skarbową.

6. **Zamówienia publiczne**

Urząd Zamówień Publicznych opracował projekt nowelizacji ustawy o zamówieniach publicznych, którego celem jest wzmocnienie systemu zamówień publicznych m.in. poprzez rozdzielenie podmiotowej oceny oferentów od merytorycznej oceny ofert, zwiększenie jawności postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz wzmocnienie systemu protestów i odwołań. Nowe przepisy powinny wejść w życie w drugiej połowie br.

UZP prowadzi również prace nad projektem "Wdrażanie zharmonizowanych przepisów o zamówieniach publicznych", realizowanym w ramach programu PHARE 2001. Projekt przewiduje przygotowanie oprogramowania komputerowego wspomagającego zamawiających w przeprowadzanych przez nich postępowaniach o udzielenie zamówienia. Program obejmować ma cały cykl postępowania o zamówienia publiczne. System będzie kompatybilny z systemem SIMAP, używanym w Unii Europejskiej. Realizacja programu przewidziana jest na lata 2002-2003.

7. Informatyzacja administracji

Większość organów administracji rządowej posiada internetowe serwisy informacyjne, umożliwiające nie tylko dostęp do aktualnych informacji, ale także dające możliwość ściągania gotowych dokumentów lub formularzy do wypełnienia (np. formularze PIT w serwisie internetowym Ministerstwa Finansów lub formularze wniosków o dofinansowanie zadań z budżetu nauki w serwisie Komitetu Badań Naukowych).

Główny Urząd Statystyczny prowadzi prace nad zwiększeniem dostępności informacji statystycznych dla użytkowników, w tym: informatoria statystyczne (Centralne Informatorium Statystyczne w GUS oraz informatoria urzędów statystycznych), serwis internetowy statystyki (m.in. informacje o organizacji służb statystyki publicznej, zadaniach statystyki, obowiązujących standardach klasyfikacyjnych i rejestrach urzędowych, zestaw informacji statystycznych bieżących oraz zawartych w kilku bazach danych).

W lutym 2001 r. dokonano nowelizacji "Programu rozwoju informatyki w statystyce na lata 2001-2005", określającego kierunki rozwoju infrastruktury informatycznej statystyki i środki finansowe niezbędne do realizacji podstawowych projektów tego programu. GUS prowadzi również prace nad budową hurtowni danych statystycznych, gromadzącej dane wynikowe z badań statystycznych zintegrowane w aspekcie przedmiotowym i podmiotowym. Pierwszym etapem będzie budowa hurtowni danych z Narodowego Spisu Powszechnego i Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 r. Opracowano koncepcję systemu informatycznego do realizacji Narodowego Spisu Powszechnego i Powszechnego Spisu Rolnego.

Ministerstwo Skarbu Państwa prowadzi prace nad wdrażaniem Zintegrowanego Systemu Informatycznego MSP, obejmującego sieć lokalną, sieć rozproszoną łączącą delegatury MSP, system baz danych (w tym centralna baza danych ZSI MSP, w skład której wchodzi powiązane moduły "Monitorowanie Przekształceń i Nadzór nad Mieniem", "Zbiorcza ewidencja Mienia Skarbu Państwa", "Należności i Zobowiązania Skarbu Państwa").

Ministerstwo Środowiska i jednostki jemu podległe utrzymują serwisy WWW i bazy danych, m.in. Centralny Bank Danych Geologicznych. W związku z wejściem w życie ustawy o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zostanie wykonana analiza prezentowanych na stronie WWW informacji oraz zostaną określone wewnętrzne procedury udostępniania informacji o środowisku.

W Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej trwa wdrażanie pierwszych modułów Systemu Obsługi Klienta, który będzie uniwersalną platformą dostępu do danych, prognoz i innych informacji dotyczących sfery działania Instytutu. Ponadto IMGW uczestniczy w realizacji projektu OSIRIS w ramach 5.PR Unii Europejskiej "Operacyjne Zarządzanie Zagrożeniami Powodziowymi w Dobie Społeczeństwa Informacyjnego", dotyczącego Kotliny Kłodzkiej. Centrum Krajowe INFOTERRA udostępnił w 2000 r. elektroniczną edycję indeksu aktów prawnych związanych z ochroną środowiska w Polsce oraz Tezaurus z zakresu środowiska.

Jednostki podległe **Ministrowi Rozwoju Regionalnego i Budownictwa, Prezesowi Rządowego Centrum Studiów Strategicznych** prowadzą szereg działań z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w tym bazę danych nazw geograficznych, system "Ewidencji zezwoleń", systemy informacji przestrzennej państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa (gestia Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, podległego Głównemu Geodecie Kraju). Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (GUNB) przygotowuje bazę danych orzecznictwa administracyjnego w dziedzinie Prawa budowlanego. W bazie znajdują się przepisy ustawy i ich interpretacje oraz przykłady orzeczeń wydanych przez GUNB. Ponadto GUNB prowadzi prace nad integracją bazy CRUB (centralne rejestry osób z uprawnieniami budowlanymi i ukaranych tytułem odpowiedzialności zawodowej). Rejestry będą zintegrowane z systemami urzędów wojewódzkich, co pozwoli na elektroniczne pozyskiwanie danych do bazy CRUB. Trwają również prace nad koncepcją ewentualnego pozyskiwania danych z bazy CRUB przez inne urzędy.

W **Ministerstwie Spraw Zagranicznych** są opracowywane i wdrażane bezpapierowy system obiegu informacji oraz system informatyczny "Konsulat". W jego skład wchodzi szereg wzajemnie powiązanych programów, obsługujących poszczególne czynności konsularne w polskich urzędach konsularnych za granicą. Obecnie część wizowa zainstalowana jest w kilkunastu urzędach konsularnych.

W ramach współpracy z Systemem Informacyjnym Schengen decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji została utworzona w dniu 14 marca 2000 r. grupa zadaniowa ds. stworzenia warunków do podjęcia współpracy w ramach Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) oraz założeń organizacyjnych polskiego węzła NSIS i Biura SIRENE. W ramach prac grupy został opracowany dokument "Koncepcja oprzyrządowania teleinformatycznego polskiego węzła NSIS".

MSZ prowadzi również prace nad wykonaniem i wdrożeniem bezpiecznego systemu transmisji teleinformatycznej Cortesy. Do chwili obecnej zrealizowano teletransmisję U3 pomiędzy Unią Europejską a MSZ. Po przyjęciu Polski do Unii Europejskiej łączność ta zostanie dostosowana do wymogów Unii Europejskiej.

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej prowadzi serwis informacyjny o zadaniach i działalności UKIE, dokumentach dotyczących procesu integracji, aktach prawnych polskich i wspólnotowych, programach pomocowych, Programie Informowania Społeczeństwa, procesie negocjacji akcesyjnych, publikacjach UKIE. Informacje te są udostępniane poprzez witrynę internetową UKIE, płyty CD-ROM (tłumaczenia aktów prawnych wspólnotowych, stanowiska negocjacyjne, broszury informacyjne nt. negocjacji itp.), ogólnodostępne stanowiska komputerowe w Centrum Informacji Europejskiej Departamentu Informacji i

Kształcenia Europejskiego oraz w Bibliotece Depozytowej WE w Departamencie Dokumentacji Europejskiej, jak też pocztę elektroniczną.

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej we współpracy z Ministerstwem Finansów prowadzi prace nad bazą danych PENELOPA (monitorowanie wykorzystania środków pomocowych). Z danych zawartych w bazie korzystać będą urzędy administracji centralnej i samorządowej.

UKIE rozbudowuje zintegrowany system baz danych z zakresu harmonizacji prawa polskiego z prawem Wspólnot Europejskich. Obecnie system gromadzi dane dotyczące wszystkich nowych projektów aktów prawnych oraz tych, które są związane z realizacją zadań NPPC i list screeningowych. Planowane jest rozszerzenie systemu o moduł zawierający informacje na temat dokumentowania prac związanych z tłumaczeniami wspólnotowych aktów prawnych, monitorowania tzw. "ustaw europejskich" i archiwizowania procesu negocjacji.

Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej podjęło działania mające na celu powołanie zespołu ds. koordynacji informatyzacji urzędów nadzorowanych i jednostek podległych Ministrowi Transportu i Gospodarki Morskiej. Zarządzenie w tej sprawie jest obecnie w końcowej fazie uzgodnień wewnętrznych. Dokonano również przeglądu działań w zakresie tworzenia społeczeństwa informacyjnego w Polsce, prowadzonych w strukturach związanych z MTiGM.

MTiGM utrzymuje Centralną Bazę Danych, gromadzącą dane dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego, publikacji z zakresu BRD oraz dane z systemu informacji pogodowej (SPID). Baza udostępniana jest również przez Internet. Przygotowywany jest również bank danych o strefie brzegowej "BRZEG" (ze względu na poufność gromadzonych danych baza nie będzie udostępniana w sieci), a także radarowy system monitorowania i zarządzania ruchem statków (w styczniu 2000 r. uruchomiony w zespole portowym Szczecin Świnoujście: podobny system zostanie wprowadzony w Zatoce Gdańskiej oraz w portach Gdańsk i Gdynia) oraz informatyczny system wspomagania akcji ratowniczych na morzu (dane w postaci map zostaną udostępnione w Internecie).

Prowadzone są prace nad systemem GSM-R dla potrzeb prowadzenia ruchu kolejowego, jego bezpieczeństwa oraz przesyłu poleceń i informacji między punktami dyspozytorskimi a pociągami.

Minister Zdrowia powołał Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, którego zadaniem jest nadzorowanie i koordynacja prac związanych z rozwojem systemu informacyjnego w ochronie zdrowia.

W ubiegłym roku Minister Zdrowia dokonał zmian w dwóch rozporządzeniach regulujących zasady działania rejestru zakładów opieki zdrowotnej. Obecnie rejestr ten jest prowadzony w formie elektronicznej. Planowane jest udostępnienie rejestru on-line, co umożliwi prezentację zarówno bazy adresowej, jak i zestawień statystycznych. W chwili obecnej prowadzone jest postępowanie przetargowe, mające na celu wyłonienie wykonawcy oprogramowania rejestru w wersji internetowej. Trwają również prace nad wdrażaniem elektronicznego systemu rejestracji lekarzy.

Ministerstwo Zdrowia prowadzi również prace nad strategią wprowadzenia rozwiązań z zakresu telemedycyny do powszechnego użytku w polskiej opiece zdrowotnej.

Centrum Systemów Informatycznych Ochrony Zdrowia realizuje również projekt "System prezentacji informacji statystycznej z zakresu ochrony zdrowia".

Trwają również prace nad pilotażowym projektem zastosowania telemedycyny (system przesyłania wątpliwych obrazów badań kolposkopowych do ośrodka referencyjnego).

Zgodnie z ustaleniami z posiedzenia Rady Ministrów w dniu 28 listopada 2000 r. resorty przygotowały plany informatyzacji, które stanowią podstawę do przygotowania przez **Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji** zbiorczego planu rozwoju teleinformatyki i jej zastosowań w administracji rządowej.

8. Nauka i kultura

W wyniku konsekwentnie realizowanej przez **Komitet Badań Naukowych** strategii w zakresie rozwoju infrastruktury informatycznej na potrzeby środowiska naukowego została stworzona infrastruktura, w skład której wchodzi:

- dwie sieci rozległe - Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK) i sieć POL-34, której operatorem jest Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe,
- 22 sieci miejskie (MAN),
- 5 centrów komputerów dużej mocy obliczeniowej (KDM) w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Gdańsku i Wrocławiu,
- udostępniane całemu środowisku naukowemu bogate zasoby informacyjne, w tym bazy danych - zarówno licencyjne, jak i tworzone samodzielnie przez jednostki naukowe, oraz wysoce specjalistyczne oprogramowanie niezbędne do prowadzenia badań naukowych.

Większość sieci MAN posiada koncesje operatorskie, co oznacza, że mogą świadczyć usługi transmisji danych dla dowolnych klientów we własnym regionie. Główne ośrodki połączone są łączami o przepustowości 155 Mbit/s. Jednostki nauki mogą korzystać z łącza zagranicznego sieci POL-34 z Poznania do Frankfurtu nad Menem o przepustowości 155 Mbit/s, z czego 77, Mbit/s to łącze do Stanów Zjednoczonych, a pozostałe - do europejskiej sieci akademickiej TEN-155.

Obecnie Komitet Badań Naukowych realizuje przyjęty w dniu 21 września 2000 r. program rozwoju infrastruktury informatycznej na najbliższe lata pn. "PIONIER: Polski Internet Optyczny - Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informacyjnego". Główne cele Programu zostały sformułowane jako:

- dalszy rozwój łączności komputerowej dla środowiska naukowego,
- rozwój usług sieciowych,
- aplikacje z zakresu zastosowania technologii informatycznych w wybranych obszarach takich jak: telekomunikacja, nauki obliczeniowe, wspomaganie nauczania dostępem do Internetu, nauczanie zdalne, systemy informacji przestrzennej, systemy zarządzania zasobami środowiska, telemedycynę i systemy pracy grupowej.

Mają być one realizowane przez konsorcja naukowe z udziałem podmiotów gospodarczych i organów administracji przy założeniu współfinansowania osiągnięcia wymienionych celów.

Od 2000 r. Polska jest pełnoprawnym uczestnikiem podprogramu IST 5. Programu Ramowego Unii Europejskiej Badań, Rozwoju i Prezentacji. Polskie jednostki biorą aktywny udział w realizowanych projektach.

Komitet Badań Naukowych dofinansowuje działalność Krajowego Punktu Kontaktowego 5. PR, prowadzonego przez Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN. Zadaniem KPK jest pomoc polskim jednostkom w ubieganiu się o granty Komisji Europejskiej (KBN opracował system finansowego wspierania polskich instytucji w staraniach o dofinansowanie z 5.PR).

Przedstawiciele KBN biorą również udział w pracach komitetu IST, monitorującego udział poszczególnych krajów w programie, oraz IST Advisory Group, przygotowującej m.in. założenia 6. Programu Ramowego. Ponadto reprezentanci Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej oraz KBN uczestniczą w pracach Grup Roboczych do spraw związanych z polityką krajów uczestniczących w programie IST w zakresie transportu, opieki zdrowotnej, edukacji oraz bezpieczeństwa i zaufania w sieci.

Ponadto KBN wspólnie z Ministerstwem Łączności reprezentują Polskę w JHLC (Joint High Level Committee for Information Society), stanowiącego platformę porozumienia między Komisją Europejską i rządami krajów kandydujących, oraz w ENPG (European Group for Policy Co-ordination for Academic and Industrial Research Networking).

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego planuje podjęcie działań w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego w najbliższym czasie.

Ostatnia modyfikacja: 12 września 2001 roku